

Verslag over den toestand van het Zoölogisch Station in 1922

(met een bijlage).

Hetgeen ik U over de lotgevallen van ons Station in het afgelopen jaar kan mededeelen, bepaalt zich in hoofdzaak tot een herhaling van hetgeen in mijn vorig jaarverslag te vermelden viel.

Kostbare voorzieningen aan gebouw en terrein waren in 1922 niet noodig, daarentegen vereischte de „Knorhaan” in het afgelopen jaar een niet onaanzienlijk bedrag. Voor een deel was dit noodig voor een grondige schoonmaak en reparatie van den motor terwijl aan den anderen kant nogal veel benzine verstoekt werd, omdat ons schip bijna den geheelen zomer in de vaart was.

De inventaris werd uitgebreid met een flinken voorraad rechtstreeks uit Duitschland betrokken glaswerk, in hoofdzaak glazen buizen en cylindere met ingeslepen stoppen, en een groote zeildoeksche tent, die op voordeelige voorwaarden uit een Amerikaanschen legervoorraad kon worden overgenomen. Deze tent, die bestemd is om gebruikt te worden bij excursies, die vanwege het Station of de Vereeniging worden ondernomen, werd ingewijd bij gelegenheid van den boottocht naar Vreeland op 26 September van het vorige jaar, waar de bezoekers van den „Meerval” zich ervan konden overtuigen, dat zij een heele geschikte gelegenheid voor herberging en verpoozing biedt.

Omtrent het personeel kan wederom niet anders worden getuigd, dan dat het met ijver en toewijding zijn vooral in de zomermaanden zware taak heeft volbracht. Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan onzer Vereeniging werd aan SIMON VAN DER WIJK en FRANS VAN DOK op 16 Mei, den datum der oprichting, namens de Vereeniging een souvenir aangeboden, waartoe vele leden mij een vrijwillige bijdrage hadden gezonden. De eerstgenoemde ontving een gouden horloge met inscriptie, de tweede een prisma-kijker van ZEISS. De uitreiking had in allen eenvoud plaats in de kamer van den Directeur in tegenwoordigheid van het geheele wetenschappelijk en verdere personeel van het Rijksinstituut en was een groote verrassing voor de jubilarissen. De lijst der ingekomen giften en de verantwoording daarvan zijn door de Commissie belast met het nazien mijner rekening en verantwoording gecontroleerd en liggen hier voor belangstellenden ter inzage.

Het aantal laboranten was in het afgelopen jaar wederom verblijvend groot en bedroeg niet minder dan 31 dames en heeren, waaronder een drietal gekomen was om als „leiders” den jongeren bij hun werk hulp en voorlichting te verschaffen. De beschikbare werktafels bieden nauwelijks meer ruimte voor een zoo groot aantal personen en ik heb al sinds eenigen tijd overwogen, of het niet mogelijk zoude zijn, door verbouwing van de vestibule, die weinig als zoodanig gebruikt wordt, nog een werkkamer met twee tafels aan de bestaande toe te voegen en op deze wijze tegemoet te komen aan het des zomers steeds nijpender wordende plaatsgebrek. Zoolang het daarvoor benodigde geld niet beschikbaar is, valt echter aan zoo'n uitbreiding niet te denken, maar wellicht is het met de overschotten van vorige jaren dit jaar mogelijk, met de evenbedoelde verbouwing althans een begin te maken.

zie
kustboek:
f 135.-

Hier volgt nu eerst een overzicht van de dames en heeren die in 1922 in het Station vertoefden:

De dames M. VAN DER WALLE en J. H. BIJTEL, Leiden .	5—17 Juni
De heeren M. J. VAN ERP TAALMAN KIP en J. VERWEY, Leiden	19 Juni—1 Juli
De heeren J. VAN OOSTEN, J. BETREM en W. SNIJDERS, den Haag	3—15 Juli
De heer J. JENSMA en Mej. C. H. LELSZ, Leeuwarden	17—29 Juli
De heeren A. DUMOULIN en H. F. DE VRIES, Amsterdam	
Mej. A. W. VAN 'T HOFF, Gorinchem	31 Juli—5 Augustus.
De heer L. S. WILDERVANCK en Mej. N. MEI-HUIZEN, Groningen	31 Juli—13 Augustus.
De heeren C. L. RÜMKE en C. G. G. J. VAN STEENIS, Utrecht	
Mej. C. A. GOUWENTAK en de heer P. C. HART, Amsterdam	14—26 Augustus
De dames L. BURKUNK en A. TEN BROEKE, Haarlem	
De Heer C. DRUYVESTEYN, Utrecht 28 Aug.—2 Sept.,	27 Dec.—4 Jan. '23.
De dames F. VERSCHAFFELT, Haarlem en B. POLAK, Amsterdam	28 Aug.—9 Sept.
De heer E. HAZELHOFF, Utrecht.	
De heeren J. R. MÜLLER, Zaandam en D. DE BRUIN, Amsterdam	11—23 September
De heeren F. W. WENT, Utrecht en R. BRINK, Groningen	
Leiders: de Heer H. ENGEL, Wormerveer . . .	1 Juli—29 Juli
dr. G. ENTZ, Utrecht	31 Juli—14 Aug.
Mej. A. G. VORSTMAN, Haarlem	15 Aug.—1 Sept.

Van den heer C. DRUYVESTEYN te Utrecht ontving ik een overzicht zijner werkzaamheden, dat als bijlage aan dit verslag is toegevoegd. De overige bezoekers hielden zich in hoofdzaak bezig met het bestudeeren der aan onze kust voorkomende planten en dieren en zonden geen verslagen in.

Dr. VAN GOOR stond mij als gewoonlijk ook in het afgelopen jaar als assistent-directeur ter zijde, vergezelde de laboranten vaak op hun excursies en was hun vooral behulpzaam bij het onderzoek der wieren. De dames DE LINT en DE VOS, die ook sinds vele jaren tot de vaste medewerkers op het Station behooren, hielpen mij bij de verzorging van de Zuiderzee-monografie, die zooals U bekend is voor eenige weken gereed kwam. Bij het persklaar maken der manuscripten, het corrigeeren der drukproeven en het samenstellen van het register zijn zij mij onvermoeid behulpzaam geweest en het is mij een behoefte haar daarvoor ook op deze plaats hartelijk dank te zeggen. Welk groot aandeel dr. VAN GOOR in de monografie heeft gehad, is den meesten Uwer bekend; hij heeft het geheele botanische hoofdstuk voor zijn rekening genomen en wanneer ik U er tenslotte nog aan herinner, dat ook de evengenoemde dames en ik zelf daarvoor elk een groep behandeld hebben, zal het U duidelijk zijn, dat de Zuiderzee-monografie in het afgelopen jaar aan den wetenschappelijken staf van het Station veel werk heeft verschaft.

Dat heeft op een andere wijze ook de verzending van het materiaal

mes en heeren die in 1922

Leiden . 5—17 Juni
 VERWEY,
 Leiden 19 Juni—1 Juli
 SNIJDERS,
 n Haag 3—15 Juli
 warden } 17—29 Juli
 terdam }
 . 31 Juli—5 Augustus.
 {
 N } 31 Juli—13 Augustus.
 {
 F, }
 E, } 14—26 Augustus
 ept., 27 Dec.—4 Jan. '23.
 {
 S, } 28 Aug.—9 Sept.
 {
 S, }
 S, } 11—23 September
 {
 . 1 Juli—29 Juli
 . 31 Juli—14 Aug.
 . 15 Aug.—1 Sept.

ontving ik een overzicht
 dit verslag is toegevoegd.
 vak bezig met het bestu-
 ten en dieren en zonden

ik in het afgelopen jaar
 laboranten vaak op hun
 het onderzoek der wieren.
 s vele jaren tot de vaste
 en mij bij de verzorging
 tend is voor eenige weken
 manuscripten, het corri-
 van het register zijn zij
 is mij een behoefte haar
 te zeggen. Welk groot
 ft gehad, is den meesten
 sche hoofdstuk voor zijn
 slotte nog aan herinner,
 f daarvoor elk een groep
 dat de Zuiderzee-mono-
 chappelijke staf van het
 ending van het materiaal

gedaan. Tot dusverre nog onbekende invloeden hebben in het afge-
 loopen jaar een invasie van sommige dieren in de Zuidelijke Noord-
 zee veroorzaakt, met het gevolg dat deze, met name Sepia's en ver-
 schillende soorten van haaien, in tot dusverre ongekende hoeveelheden
 gevangen werden. En daar deze diersoorten nu juist tot de zeer be-
 geerde voor zoötomische practica behooren was het mogelijk aan alle
 aanvragen daarvoor ruimschoots te voorzien zoo zelfs, dat op sommige
 laboratoria de voorraadkasten vol werden en mij bij herhaling verzocht
 werd om, mirabile auditu, toch asjeblijft geen Sepia's meer te zenden!

Uit het volgende staatje blijkt nu, aan welke personen en instel-
 lingen in 1922 materiaal voor onderzoek gezonden werd.

Professor SLUITER, Amsterdam, diverse haaien, inktvisschen, zee-
 sterren, zeemuizen, snotdolven, 1 Eledone, 1 collectie Hydrozoën, 12
 flesschen plankton.

Professor NIERSTRASZ, Utrecht, zeesterren, zeemuizen, krabben, Buc-
 cinums, 1 Eledone.

Professor VAN BEMMELEN, Groningen, zeesterren, krabben, Bucci-
 num, inktvisschen, Mya's, diverse haaien.

Professor VAN KAMPEN, Leiden, diverse haaien, inktvisschen, Areni-
 cola's, zeemuizen, zeeëgels, Buccinums, 1 bruinvisch.

Den Heer H. R. HOOGENRAAD, Deventer, inktvisschen, zeesterren en
 1 tijgerhaai.

Den Heer M. WIEGERSMA, Drachten, Arenicela's, zeeëgels, zeesterren,
 Buccinums, Mya's, zeerozen, inktvisschen, haaien, planktonmonsters.

Den Heer J. F. GROENEVELD, Scheveningen, zeerozen en zeeëgels.

Dr. L. VAN VUUREN, Amsterdam, 1 flesch plankton.

Dr. J. C. C. LOMAN, Amsterdam, afgekrabde wieren.

Hortus Botanicus te Amsterdam, Utrecht en Groningen, in chromo-
 osmium-azijnzuur gefixeerde Fucus, diverse manden zeewieren.

Physiologisch Laboratorium der Vrije Universiteit, Amsterdam, here-
 mietkrabben.

Pharmaceutisch Laboratorium der Rijksuniversiteit, Groningen,
 diverse zeewieren.

Berchmans College, Oudenbosch, diverse zeewieren.

Gymnasium, Groningen, zeesterren, zeeëgels, zeerozen, zeepieten,
 slangsterren.

Den Directeur der Gemeente School- en Kindertuinen, den Haag,
 zeerozen.

Nieuwe Huisboddschool, Amsterdam, zeewieren.

Rijksboschbouwproefstation, Amersfoort, zeewater.

Rijks Hoogere Burgerschool te Breda, een collectie zeedieren.

Omtrent de geldmiddelen kan nog worden medegedeeld, dat de uit-
 gaven in 1922 in totaal f 4092.25½ hebben bedragen, waarvan f 3747.42½
 voor den gewonen dienst, f 55.81 voor de voorbereiding der Zuiderzee-
 monografie en f 289.02 voor de feestelijke ontvangst der eereleden en
 leden te Vreeland. Met het batig saldo, dat op den dienst van 1923
 is overgeschreven maakt dit een totaal bedrag van f 6044.70. Deze
 post verminderd met het saldo ad f 1035.10, dat op 1 Januari 1922
 in kas was, komt in haar geheel voor op de rekening en verantwoor-
 ding van den Penningmeester, die reeds een onderwerp van Uwe
 besprekingen heeft uitgemaakt. Om te kunnen beoordeelen welk ge-
 bruik van het genoemde bedrag is gemaakt, laat ik hier een over-
 zicht volgen van de voor den dienst in 1922 gedane uitgaven.

A. Gebouw en terrein	f 218.20	
B. Aquarium en vlet	515.01	
C. Ameublement	35.99	
D. Overige inventaris	250.26	
E. Alcohol en chemicaliën	42.44	
F. Materiaal voor onderzoek	608.90	
G. Exploitatie in engeren zin	686.00 ⁵	
H. Schrijf- en teekenbehoeften	113.05	
I. Personeel	1117.10	
K. Grondlasten, premies enz.	160.47	f 3747.42 ⁵
L. Uitgaven voor de Zuiderzee-monografie	55.81	
M. Uitgaven voor de ontvangst op 26 September 1922	289.02	
Totaal		f 4092.25 ⁵

BIJLAGE.

Verslag van werkzaamheden, verricht aan het Zoölogisch Station te Helder, 28 Aug.—2 Sept. 1922 en 27 Dec. 1922—4 Jan. 1923 door den Heer C. DRUYVESTEYN.

Bij mijn verblijf aan het zoölogisch station interesseerden mij speciaal de *Bryozoa Entoprocta*, van welke, voor zoover mij bekend, geen vormen van onze kust bekend waren.

Ik vond de volgende soorten:

Pedicellina nutans (Dalyell) Hincks, Huisduinen, op paal, 27 Aug.
Barentsia (*Ascopodaria*) *gracilis* Sars (*belgica* v. Ben.), Huisduinen, op paal, 27 Aug.; gedregd in de Buitenhaven, 1 Sept.

Loxosoma spec. Op vanwege het station aan het Zoöl. Lab. te Utrecht gestuurde *Aphrodite*, 8 Sept. De slechte conservatie maakte verdere determinatie moeilijk. Het is niet zeker, dat de *Aphrodite* in de Nederlandsche kustwateren is verzameld.

Evenals anderen vond ik dezen zomer bij het dreggen in de haven veel *Antiopa cristata* Delle Ch., een voor de Nederlandsche fauna nieuwe Nudibranchiaat.

Ik vond 1 Jan. 1923 onder steenen bij de sluis van het Noordhollandsch kanaal, westzijde, *Hygromia striolata* C. Pf. (een landslak). Deze soort was uit Nederland alleen bekend van Veere (collectie SCHEPMAN); evenals daar (volgens mondelinge mededeeling van wijlen den Heer SCHEPMAN) deed ook hier de aard van de vindplaats vermoeden, dat de soort ingevoerd is.

Ten slotte zou ik hier gaarne willen vermelden, dat ik zomer 1913 op het strand bij Huisduinen een levende *Lepas fascicularis* Ell. Sol. heb gevonden, vastgehecht op een stukje steenkoolslak. Deze soort wordt door VAN DER SLEEN niet genoemd in zijn lijst.